

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. spalio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose –
Jurisdikcija bylose dėl tėvų pareigų – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 – 15 straipsnis –
Bylos perdavimas tinkamesniam ją nagrinėti teismui – Taikymo sritis – 19 straipsnis – *Lis pendens*“

Byloje C-478/17

dėl *Tribunalul Cluj* (Klužo apygardos teismas, Rumunija) 2017 m. liepos 17 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. rugpjūčio 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

IQ

prieš

JP

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça, teisėjai E. Levits, A. Borg Barthet (pranešėjas), M. Berger ir F. Biltgen,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Rumunijos vyriausybės, iš pradžių atstovaujamos R. H. Radu, C.-M. Florescu ir R. Mangu, vėliau – C. R. Cantăr, C.-M. Florescu ir R. Mangu,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir D. Calciu,

susipažinęs su 2018 m. liepos 10 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: rumunų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243), 15 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant IQ ir JP ginčą dėl, be kita ko, tėvų valdžios vykdymo jų bendriems trimis vaikams nutraukus santuoką.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento Nr. 2201/2003 12 ir 13 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:
„(12) Jurisdikcijos pagrindai, susiję su tėvų pareigomis, nustatyti šiame reglamente, yra suformuluoti kuo lab[iau] atsižvelgiant į vaiko interesus, ypač į artumo kriterijų. Tai reiškia, kad jurisdikcija turėtų pirmiausiai priklausyti vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos valstybei narei, išskyrus tam tikrus vaiko gyvenamosios vietos pakeitimo atvejus arba pagal tėvų pareigų turėtojų susitarimą.

(13) Vaiko labui šis reglamentas išimties tvarka ir tam tikromis sąlygomis leidžia jurisdikciją turinčiam teismui perduoti bylą kitos valstybės narės teismui, jei šis teismas yra geresnėje vietoje [yra tinkamesnis] bylai nagrinėti. <...>“
- 4 Šio reglamento 1 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje nurodyta:
„Šis reglamentas taikomas bet kokio pobūdžio teismo civilinėms byloms, susijusioms su:

<...>

b) tėvų pareigų skyrimu, naudojimusi jomis [vykdymu], perdavimu, apribojimu ar atėmimu [apribojimu visiškai ar iš dalies].“
- 5 To paties reglamento 2 straipsnio 1 punktą suformuluotas taip:
„Šiame reglamente:

„teismas“ apima visas valstybių narių institucijas, turinčias jurisdikciją bylose, patenkančiose į šio reglamento taikymo sritį pagal 1 straipsnį.“
- 6 Reglamento Nr. 2201/2003 II skyriaus 1 skirsnis skirtas jurisdikcijos taisyklėms, susijusioms su santuokos nutraukimu, gyvenimu skyrium (separacija) ir santuokos pripažinimu negaliojančia. Šio 1 skirsnio 3 straipsnio „Bendroji jurisdikcija“ 1 dalyje nustatyta:
„Bylose, susijusiose su santuokos nutraukimu, gyvenimu skyrium (separacija) ir santuokos pripažinimu negaliojančia, jurisdikciją turi teismai, esantys toje valstybėje narėje:

a) kurios teritorijoje:

<...>

– yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, <...>

<...>“

7 Šio reglamento II skyriaus 2 skirsnio 8–15 straipsniuose numatytos jurisdikcijos taisyklės tėvų pareigų srityje.

8 Minėto reglamento 8 straipsnyje „Bendroji jurisdikcija“ įtvirtinta:

„1. Valstybės narės teismai turi jurisdikciją bylose, susijusiose su tėvų pareigomis vaikui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta tuo metu, kai byla patenka jų žinion, yra toje valstybėje narėje.

2. Šio straipsnio 1 daliai taikomos 9, 10 ir 12 straipsnių nuostatos. [Šio straipsnio 1 dalis taikoma nepažeidžiant 9, 10 ir 12 straipsnių nuostatų]“

9 To paties reglamento 12 straipsnio „Jurisdikcijos prorogacija“ 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Valstybės narės teismai, kuriems pagal 3 straipsnį yra suteikta jurisdikcija nagrinėti pareiškimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacija) arba santuokos pripažinimo negaliojančia, turi jurisdikciją bet kurioje byloje dėl tėvų pareigų, susijusioje su tuo pareiškimu, jeigu:

a) bent vienas iš sutuoktinių turi tėvų pareigas vaikui

ir

b) tokiai teismų jurisdikcijai, teismui priėmus bylą savo žinion, aiškiai išreikštu ar kitokiu nedviprasmišku būdu pritarė abu sutuoktiniai ir tėvų pareigų turėtojai, ir ji labiausiai atitinka vaiko interesus.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį suteikta jurisdikcija baigiasi, kai tik:

a) teismo sprendimas priimti [patenkinti] arba atmesti pareiškimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacija) ar santuokos pripažinimo negaliojančia tapo galutinis;

b) tais atvejais, kai byla dėl tėvų pareigų [dar] nagrinėjama dieną, nurodytą a punkte, teismo sprendimas šiose bylose tapo galutinis; arba

c) šios dalies a ir b punktuose nurodytos bylos užbaigiamos dėl kitos priežasties.“

10 Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis „Perdavimas teismui, geriau tinkančiam nagrinėti bylą“ suformuluotas taip:

„1. Išimties tvarka valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, manydami, kad kuris nors kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus ryšys, teismas būtų tinkamesnis nagrinėti bylą ar kurią nors konkrečią jos dalį, ir jei tai labiausiai atitinka vaiko interesus, gali:

a) sustabdyti atitinkamą bylą arba jos dalį [atitinkamos bylos ar jos dalies nagrinėjimą] ir paraginti šalis pateikti pareiškimą tos kitos valstybės narės teismui pagal šio straipsnio 4 dalį arba

b) prašyti kitos valstybės narės teismą prisiimti jurisdikciją pagal šio straipsnio 5 dalį.

2. Šio straipsnio 1 dalis taikoma:

a) šalies prašymu, arba

- b) paties teismo iniciatyva, arba
- c) kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus ryšys, teismo prašymu pagal šio straipsnio 3 dalį.

Perdavimui paties teismo iniciatyva ar kitos valstybės narės teismo prašymu turi pritarti bent viena šalis.

3. Vaikas laikomas turinčiu konkretų ryšį su valstybe nare, kaip minėta šio straipsnio 1 dalyje, jei ta valstybė narė:

- a) iškėlus bylą šio straipsnio 1 dalyje minėtame teisme, tapo vaiko nuolatine gyvenamąja vieta; arba
- b) yra buvusi vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta; arba
- c) yra vaiko pilietybės vieta [valstybė]; arba
- d) [vieno iš] tėvų pareigų turėtojų nuolatinė gyvenamoji vieta; arba
- e) vieta, kurioje yra vaikui priklausančias turtas, ir byla yra susijusi su vaiko apsaugos priemonėmis, susijusiomis su šio turto administravimu, išsaugojimu ar perleidimu [disponavimu].

4. Valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, nustato terminą, per kurį tos kitos valstybės narės teismas perima bylą savo žinion pagal šio straipsnio 1 dalį.

Jei teismai per tą laiką neperima bylos, teismas, kuriame buvo iškelta byla, toliau naudojasi jurisdikcija pagal 8–14 straipsnius.

5. Tos kitos valstybės narės teismai tais atvejais, kai dėl konkrečių bylos aplinkybių tai labiausiai atitinka vaiko interesus, per šešias savaites nuo bylos iškėlimo juose pagal šio straipsnio 1 dalies a arba b punktą priima [gali prisiimti] jurisdikciją. Šiuo atveju teismas, kuriame pirmiausia buvo iškelta byla, atsisako jurisdikcijos. Priešingu atveju teismas, kuriame pirmiausia buvo iškelta byla, toliau naudojasi jurisdikcija pagal 8–14 straipsnius.

6. Šio straipsnio tikslais teismai bendradarbiauja arba tiesiogiai, arba per centrinės institucijas, paskirtas pagal 53 straipsnį.“

- 11 Šio reglamento II skyriaus 3 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“ esančio 19 straipsnio „*Lis pendens* ir <...> susiję ieškiniai“ 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Jeigu skirtingų valstybių narių teismuose iškeliama bylos dėl tėvų pareigų to paties vaiko atžvilgiu ir tuo pačiu ieškinio pagrindu [tam pačiam vaikui dėl to paties dalyko ir pagrindo], teismas, kuriame buvo vėliau iškelta byla, savo iniciatyva sustabdo nagrinėjimo procesą, kol nustatoma pirmojo teismo jurisdikcija.

3. Jeigu nustatoma pirmojo teismo jurisdikcija, teismas, kuriame buvo vėliau iškelta byla, atsisako jurisdikcijos pirmojo teismo naudai.

Tokiu atveju šalis, kuri kreipėsi į teismą, kuriame buvo vėliau iškelta byla, gali tą ieškinį pateikti pirmajam teismui.“

Rumunijos teisė

- 12 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal *Codul de procedură civilă român* (Rumunijos civilinio proceso kodeksas) 448 straipsnio 1 dalies 1 punktą pirmojoje instancijoje priimti sprendimai dėl tėvų pareigų yra vykdytini. Be to, pagal Rumunijos proceso teisės normas pirmosios instancijos teismo priimti sprendimai dėl tėvų pareigų gali būti panaikinti tik tada, jei patenkinamas apeliacinis skundas.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 13 JP ir IQ santuokoje gimė trys vaikai; jie nuo 2012 m. gyvena Jungtinėje Karalystėje su savo motina IQ.
- 14 2014 m. lapkričio 26 d. IQ kreipėsi į *Judecătoria Cluj-Napoca* (Klužo-Napokos pirmosios instancijos teismas) su prašymu nutraukti santuoką su jos sutuoktiniu JP, gyvenančiu Florești (Rumunija). Ji *Judecătoria Cluj-Napoca* (Klužo-Napokos pirmosios instancijos teismas) taip pat prašė suteikti išimtinę teisę vykdyti tėvų valdžią trijų santuokoje gimusių vaikų atžvilgiu, nustatyti jų gyvenamąją vietą su ja ir priteisti iš JP išlaikymą, susijusį su vaikų priežiūra ir mokslais.
- 15 JP pareiškė priešieškinį, jame prašė nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu arba, nepatenkinus šio reikalavimo, nutraukti santuoką dėl abiejų sutuoktinių kaltės, pripažinti bendrą teisę vykdyti tėvų valdžią trijų santuokinių vaikų atžvilgiu ir nustatyti bendravimo su vaikais tvarką.
- 16 2015 m. rugsėjo 28 d. posėdyje *Judecătoria Cluj-Napoca* (Klužo-Napokos pirmosios instancijos teismas) patikrino savo tarptautinę jurisdikciją ir padarė išvadą, kad turi jurisdikciją nagrinėti bylą. Šalims sutarus nutraukti santuoką bendru sutikimu, šis teismas konstatavo, kad įvykdytos sąlygos priimti sprendimą dėl šios reikalavimų dalies. Todėl jis nutraukė santuoką bendru sutikimu ir atskyrė šalutinius reikalavimus nuo reikalavimų, susijusių su santuoka, kurių nagrinėjimą tęsė ir paskyrė posėdžio, per kurį bus galima pateikti įrodymus, datą.
- 17 Sprendimu civilinėje byloje *Judecătoria Cluj-Napoca* (Klužo-Napokos pirmosios instancijos teismas, Rumunija) iš dalies patenkino IQ ieškinį ir JP priešieškinį, pripažino bendrą teisę įgyvendinti tėvų valdžią trijų santuokoje gimusių vaikų atžvilgiu, nustatė vaikų gyvenamąją vietą kartu su IQ, nustatė JP mokėtino išlaikymo vaikams dydį ir patvirtino tėvo bendravimo jais tvarką.
- 18 2016 m. rugsėjo 7 d. IQ ir JP apskundė šį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, *Tribunalul Cluj* (Klužo apygardos teismas, Rumunija).
- 19 To teismo IQ prašo suteikti jai išimtinę tėvų valdžią ir labiau apriboti tėvo bendravimą su vaikais, sugriežtinant jo tvarką. JP savo ruožtu prašo, kad ši tvarka būtų išplėsta.
- 20 2016 m. gruodžio 26 d. IQ kreipėsi į *High Court of Justice (England & Wales), Family Division (family court), Birmingham* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), šeimos bylų skyrius (šeimos bylų teismas), Birminghamas, Jungtinė Karalystė), prašydama nustatyti JP draudimą atlikti tam tikrus veiksmus. 2017 m. sausio 3 d. ji taip pat paprašė, kad šis teismas priimtų sprendimą dėl vaikų globos teisių ir dėl JP bendravimo tvarkos.
- 21 Tą pačią dieną šis teismas nustatė laikinąją apsaugos priemonę, kuria vaikų tėvui uždrausta paimti vaikus, kol toje byloje bus priimtas galutinis sprendimas. 2017 m. vasario 2 d. ji taip pat paprašė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo atsisakyti jurisdikcijos, nes vaikų gyvenamoji vieta tėvų sutikimu nustatyta Jungtinėje Karalystėje.

- 22 2017 m. liepos 6 d. nutartimi *High Court of Justice (England & Wales), Family Division (family court), Birmingham* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), šeimos bylų skyrius (šeimos bylų teismas), Birminghamas, Jungtinė Karalystė) paprašė Rumunijos teismo perduoti jam bylą pagal Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį, motyvuodamas tuo, kad atitinkamų trijų vaikų įprasta gyvenamoji vieta – Jungtinėje Karalystėje, bent jau nuo 2013 m. ir per visą procesą Rumunijos teismuose, ir kad jis yra tinkamiausias nagrinėti bylą, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad šiuo atveju prašymas perduoti bylą pateiktas teismui, kuris nagrinėja bylą apeliacine tvarka, ir kad jau yra paskelbtas sprendimas pirmojoje instancijoje.
- 24 Jam kyla klausimas, kas turėtų būti nuspręsta dėl to sprendimo, nes pagal Rumunijos civilinio proceso kodekso 448 straipsnio 1 dalies 1 punktą jis yra vykdytinas, t. y. kol šis sprendimas nėra panaikintas, JP gali reikalauti jį vykdyti.
- 25 Jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį turėtų perduoti bylą *High Court of Justice (England & Wales), Family Division (family court), Birmingham* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), šeimos bylų skyrius (šeimos bylų teismas), Birminghamas, Jungtinė Karalystė), jis nebegalėtų priimti sprendimo dėl jam pateikto IQ ir JP apeliacinio skundo, dėl to pirmosios instancijos teismo priimtas sprendimas ir toliau galiotų, kaip tai numatyta Rumunijos civilinio proceso kodekse.
- 26 Šiomis aplinkybėmis *Tribunalul Cluj* (Klužo apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Reglamento Nr. 2201/2003] 15 straipsnyje vartojama „valstybės narės teismų, turinčių jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės“ sąvoka apima ir pirmojoje, ir apeliacinėje instancijose bylą nagrinėjančius teismus? Svarbu sužinoti, ar byla pagal Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį gali būti perduota nagrinėti tinkamesniam teismui, jeigu jurisdikciją turintis teismas, kurio prašoma perduoti bylą nagrinėti tinkamesniam teismui, yra apeliacinės instancijos teismas, o tinkamesnis teismas yra pirmosios instancijos teismas.
2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ką dėl pirmojoje instancijoje priimto sprendimo turi nuspręsti jurisdikciją turintis teismas, perduodantis bylą nagrinėti tinkamesniam teismui?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 27 Pirmiausia pažymėtina, kad pagrindinėje byloje susiklostė situacija, kai dviejų valstybių teismai – Rumunijos ir Jungtinės Karalystės – grindžia savo jurisdikciją pagal Reglamentą Nr. 2201/2003.
- 28 Iš tiesų, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, Rumunijos teismai patikrino savo jurisdikciją ir nusprendė ją turintys pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 1 dalį, siejamą su to reglamento 3 straipsnio 1 dalimi, o Jungtinės Karalystės teismas, į kurį kreiptasi vėliau, savo jurisdikciją byloje, susijusiose su tėvų pareigomis, grindžia Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsniu, nes nuo 2012 m. trys vaikai nuolat gyvena Jungtinėje Karalystėje su jų motina.
- 29 Taigi, kaip savo išvados 47 punkte pažymėjo generalinis advokatas, norint atsakyti į pateiktus klausimus, reikia išnagrinėti, ar Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis taikomas atvejui, kai abiejų atitinkamų valstybių narių teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės pagal šio reglamento 8 ir 12 straipsnius.

- 30 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, gali perduoti šią bylą arba konkrečią jos dalį, kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus ryšys, teismui, jeigu jis tinkamesnis nagrinėti bylą, ir jei tai labiausiai atitinka vaiko interesus.
- 31 Šis Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis, esantis yra šio reglamento II skyriaus 2 skirsnyje, kuriame įtvirtintos visos jurisdikcijos taisyklės bylose dėl tėvų pareigų, numato specialiąją jurisdikcijos taisyklę, kuria nukrypstama nuo šio reglamento 8 straipsnyje įtvirtintos bendrosios jurisdikcijos taisyklės, pagal kurią teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti šias bylas iš esmės, yra vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos teismai (pagal analogiją žr. 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 29 punktą).
- 32 Taigi, pagal Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 1 dalį leidžiama perduoti konkrečią bylą kitos valstybės narės nei ta, kuriai priklauso teismas, įprastai turintis jurisdikciją nagrinėti tą bylą, teismui, turint mintyje, kad, kaip matyti iš šio reglamento 13 konstatuojamosios dalies, toks perdavimas, pirma, turi tenkinti konkrečias sąlygas ir, antra, jis įmanomas tik išimties tvarka (2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 47 punktą).
- 33 Tuo remiantis darytina išvada, kad pagal Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 1 dalį teismas, įprastai turintis jurisdikciją nagrinėti bylą dėl tėvų valdžios remiantis šio reglamento 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta bendrąja taisykle arba taikant to paties reglamento 12 straipsnyje numatytą jurisdikcijos prorogaciją, gali perduoti jurisdikciją dėl gautos visos bylos ar konkrečios tos bylos dalies teismui, kuris įprastai neturi jurisdikcijos nagrinėti tokios bylos, bet kuris tuo konkrečiu atveju turi būti laikomas „tinkamesnis“ ją nagrinėti.
- 34 Kad būtų galima nustatyti teismą, kuris yra tinkamiausias nagrinėti atitinkamą bylą, reikia, be kita ko, paskirti kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja „konkretus ryšys“, teismą (šiuo klausimu žr. 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 50 punktą).
- 35 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją siekiant įrodyti tokį ryšį atitinkamoje byloje, reikia atsižvelgti į sąlygas, išsamiai išvardytas Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 3 dalies a–e punktuose. Tuo remiantis darytina išvada, kad byloms, kurių atveju šios sąlygos netenkinamos, netaikomas perdavimo mechanizmas (2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 51 punktą).
- 36 Reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje susiklosčiusioje situacijoje, kai vaikai nuolat gyveno ir iki šiol gyvena Jungtinėje Karalystėje, valstybė narė, kurios atžvilgiu reikėtų įrodyti, kad egzistuoja konkretus ryšys, netenkina nė vienos šioje nuostatoje išvardytos sąlygos.
- 37 Visų pirma Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 3 dalies b punkte, kuriame numatyta, kad „ta valstybė narė <...> yra buvusi vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta [nuolatinės gyvenamosios vietos valstybė]“, nustatyta sąlyga neišvengiamai susijusi su situacija, kai vaikas gyveno, bet dabar jau nuolat nebegyvena valstybėje narėje, su kuria reikia įrodyti konkretų ryšį.
- 38 Be to, visos šio reglamento 15 straipsnio 3 dalyje išvardytos sąlygos patvirtina – jei ne akivaizdžiai, tai bent iš esmės – jog yra artimas ryšys tarp atitinkamo vaiko, dėl kurio pradėta byla, ir kitos valstybės narės nei ta, kurios teismas įprastai turi jurisdikciją ją nagrinėti pagal šio reglamento 8 straipsnio 1 dalį arba 12 straipsnį (pagal analogiją žr. 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 52 punktą).
- 39 Tuo remiantis darytina išvada, kad kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus ryšys, teismas (nurodytas Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 1 dalyje) yra tinkamesnis nagrinėti bylą, bet jis nėra teismas, įprastai turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės remiantis šio reglamento 8 arba 12 straipsniais.

- 40 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas situacijai, kai dviejų valstybių narių teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės pagal šio reglamento 8 arba 12 straipsnius.
- 41 Aiškinant priešingai, pirma, tai neatitiktų šio sprendimo 32 punkte primintos Sąjungos teisės aktų leidėjo valios, aiškiai išreikštos Reglamento Nr. 2201/2003 13 konstatuojamojoje dalyje ir šio reglamento 15 straipsnio tekste, kad šia nuostata nustatytas perdavimo mechanizmas būtų išskirtinio pobūdžio.
- 42 Be to, dar reikia priminti, kad Reglamento Nr. 2201/2003 II ir III skyriuose, be kita ko, nustatytos taisyklės dėl jurisdikcijos ir sprendimų pripažinimo ir vykdymo bylose, susijusiose su tėvų pareigomis; šiomis taisyklėmis siekiama užtikrinti teisinį saugumą (šiuo klausimu žr. 2016 m. spalio 13 d. Sprendimo *Mikołajczyk*, C-294/15, EU:C:2016:772, 33 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 43 Vadinas, jeigu Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis būtų aiškinamas kaip leidžiantis perduoti bylą, nors šios nuostatos taikymo sąlygos nėra įvykdytos, tai pažeistų šiame reglamente įtvirtintas taisykles dėl jurisdikcijos paskirstymo ir atitinkamai prieštarautų Sąjungos teisės aktų leidėjo siekiamam teisinio saugumo tikslui.
- 44 Galiausiai toks aiškinimas reikštų, kad, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, netektų prasmės to reglamento 19 straipsnio 2 dalis, kurioje siekiama išspręsti situacijas, susijusias su bylomis dėl tėvų pareigų, tais atvejais, kai jurisdikciją turi skirtingose valstybėse narėse esantys teismai.
- 45 Iš tiesų šioje nuostatoje numatyta, kad jeigu skirtingų valstybių narių teismuose dėl to paties vaiko ir dėl to paties dalyko ir pagrindo iškeliama byla, susijusi su tėvų pareigomis, teismas, kuriame buvo vėliau iškelta byla, savo iniciatyva sustabdo bylos nagrinėjimą, kol nustatoma pirmojo teismo jurisdikcija.
- 46 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad šios nuostatos taikymo sąlygos yra įvykdytos. Vadinas, *High Court of Justice (England & Wales), Family Division (family court), Birmingham* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), šeimos bylų skyrius (šeimos bylų teismas), Birminghamas, Jungtinė Karalystė), į kurį buvo kreiptasi vėliau, turi sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol bus nustatyta prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija.
- 47 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kaip nurodyta šio sprendimo 28 punkte, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikrino savo jurisdikciją ir pripažino ją turintis pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnį. Tačiau teismas turi dar kartą patikrinti, ar ši jurisdikcija nesibaigė pagal šio straipsnio 2 dalį.
- 48 Kadangi, kaip nurodyta šio sprendimo 40 punkte, Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, nereikia atsakyti į klausimus dėl šio straipsnio taikymo sąlygų.
- 49 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai du teismai, į kuriuos kreiptasi, turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės atitinkamai pagal šio reglamento 12 ir 8 straipsnius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 50 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamento (EB) Nr. 1347/2000, 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai du teismai, į kuriuos kreiptasi, turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės atitinkamai pagal šio reglamento 12 ir 8 straipsnius.

Parašai.